

Szerkesztőségi iroda:

Nagy-Becskek,

Zápoly-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápoly-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájjer Lajos.

Hirdetési árak:

Egész évre ——— 24 kor.
Félévre ——— 12 „
Negyedévre ——— 6 „
Egy órára ——— 3 „
— Egy szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasar- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1900.

XXIX. évfolyam. 25. szám.

Szerda, január 31

Az életelixir.

Budapest, január 30.

(P. C.) Az a meglehetősen brüszk átmenet, melyet Magyarország megtett, míg osztrák gyarmati állapotából egy európai nagyhatalom szabad, egyenjogú államtársa lett, tudvalevőleg súlyos következményekkel járt állami életünk minden terén. A nemzetnek a kultúra lassu fejlődését óriási lépésekkel s ép ily óriási erőfeszítéssel kellett rövid idő alatt pótolni. A „noblese obligé“, mely a nagyhatalmi állás járuléka volt, hirtelen s majdnem meggyőzhetlen módon fokozta az állam költségeit s ekkor eljutottunk ahhoz a komoly pillanathoz, mikor az állam „Tartozik“ és „Követel“ rovatait már csak a legvégső önmegtartóztatással lehet egyensúlyban tartani. Kedvünk ezáltal nem lesz rózsásabb, ha meggondoljuk, hogy becsületesebb teljesítő-képességünk nagy áldozatait államadósságok, katonai kiadások és improduktív közigazgatási költségek fogyasztják el és hogy emellett tulajdonképeni kulturánkat, legszentebb investícióinkat, figyelemre alig méltatott Hamupipőke gyanánt csak hogy épen egészen el nem hanyagoljuk. Már maga ez a körülmény komoly gondolkodásra hangolhatná a nemzetet és társadalmat, vajjon gazdasági életünk mostani agrár jellege a folyton fokozódó követelményeket kielégítheti-e s honnan vesszük majd a hadügyi reform, a hadi hajóraj-szaporítás és az új közigazgatás költségeit. A mezőgazdaság egyedül, ha még oly intenzív módon tűzik is és ha konjunkturái a legjobbak lennének is, mai viszonyaink közt nem elég arra, hogy a kulturállamok fizetőképese társai maradjassunk.

Okvetlen rajta kell tehát lennünk, hogy nemzeti tőkénk eddig elhanyagolt részét gyümölcsöztessük, az egyedül, melynek termékeny ugarföldje a jövő biztató perspektíváját nyújtja: ez pedig a

munka. Torkig vagyunk már az extra Hungariam örökös frázisaival, a legenda a magyar Kánaánról, mely a saját zsirjában megfullad, keserű szatirának tetszik nekünk és egy óriásilag felszaporodó szellemi proletáriátus rágódik veszedelmes rákhoz hasonlóan az ország életmedvein. A munka az az életelixir, mely gyógyulást szerezhet számunkra. Ipar- és kereskedelem azok az eszközök, melyek véghez vihetik a heroikus kurát.

Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter tüzes lelkesedéssel vezeti s tántoríthatlan kitartással intézi az állami akciót e programm keresztülvitelében; a tudós, tapasztalt orvos ő, aki tökéletesen megfelel feladatának és a páciensnek a helyes diétát rendeli Amde a páciens nagyon apatikus; meggyógyulni akar, de a diétához nehezen tud alkalmazkodni.

A beteg nemzet első feladata az, hogy önfentartási ösztöne éberem tartassék, vagyis nem képletesen szólva: a gazdasági chauvinizmust félelem nélkül, feltétlen következetességgel érvényesíteni kell. És e tekintetben az állam csak keveset tehet; a társadalmon áll, hogy a fiatal magyar ipart támogassa, elősegítse, fejlesztéséhez hozzájáruljon. E kötelességteljesítés csekély jelét foglalja magában az országos iparegyesület határozata, mely általános akciót indít a hazai ipar érdekében. Ez a mozgalom csak akkor lehet áldásossá, ha az ipartermékek minden egyes fogyasztója tudatára ébred hazafiúi kötelességének, vagy jobban mondva: önmaga iránti kötelességének, ha a közvélemény kellő belátáshoz jut és a nemzeti energia tevékenységre ébred és ha e nemzeti energia parányai minden egyes individuumban felerkentik a lelkiismeretet A társadalomnak nincs sok ideje az elhatározásra; haladéktalanul munkához kell fognia, mert minden kérelem csak nehezebbé teszi a gyógyulást.

HIREK.

Tájékoztató.

Február 1. Zártkörű jelmezestély a kaszinóban.
Február 3. Nyomdászok bálja a kaszinóban.
Február 4. Olvasókör közgyűlése.
Febr. 10. A „Polgári Dalárda“ estélye Marciánál
„ 11. „ „ „ „ Koválnál.
„ 12. „ „ „ „ Rózsánál.
Február 11. Iskolagyermekbarát közgyűlése.
Február 12. Közig. bizottság ülése.
Február 13. Izraelita nőegylet táncestélye.
Február 19. Rendk. megyei közgyűlés.
Február 27. Kerékpár-egylet vig estélye.
A gőzfürdő mindennap reggeli 6 órától délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére kedden és pénteken d. u. 5 1/2 óráig; ugyanazon napokon 8-tól 12-ig este urak részére is. A kád-fürdő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Tizenegy év múlva . . .

Koszorus kocsik haladnak a kapucinusok sirtoltja felé . . .

Nem új halottat fogad be méhébe a fejedelmi kripta-vár — csak virágok, koszorus özőne omlik rá egy régi koporsóra . . .

Riasztó, komor, senyvesztő még az emlékezés is arra a napra, a mikor megérkezett a lesújtó hír, hogy Magyarország szemefénye, büszkesége Rudolf trónörökös nincs többé . . .

Sirt, zokogott egész Magyarország, tudta, érezte mindenki, hogy a vesztéség örök, mert pótolhatatlan . . .

Királyunk lett volna nemcsak az örökség folyományaké, de hivatott vala arra fenséges lelke, királyi szíve nagysága, nemessége folytán . . .

Es oly hirtelen, oly tragikusan kellett elmulnia drága életének . . .

Ma van a tizenegyedik évfordulója és mi ma is csak úgy érezzük a fájdalmat — s talán kiáltóbban a vesztéséget, mint annak előtte. S bár a tizenegyedik évfordulón csak a családtagok küldenek koszort a szent hamvakat magába záró koporsóra, — a vesztéséget mélyen érzi az egész magyar nemzet, a kegyeletes emlékezés kigyul minden magyar szívében s a távolból könyezve sóhajtunk tizenegy év múltán is — áldást a drága hamvakra!

A „TORONTÁL“ tárcája.

Az ezredes bölcsődala.

Irtta: Sziléri György.

Az ezredes ur egyetlen leánygyermek, Sophie bárónő, a ki másfél év előtt ment férjhez Helmenstreit Wichlowitz Kuno gróf főhadnagy urhoz, hazajött az apai házhoz, hogy anyává legyen. A nyomorúságos oláh faluban, ahol a férje, a huszárfőhadnagy szolgált, nagyon elhagyottnak érezte magát. Hát még oly kritikus helyzetben, a minő reá várakozott? . . . Valami obskurus oláh banya és az örökké alkohol mérgezésben levő ezredorvos, ezek voltak, a kikre nehéz óráiban számíthatott. Jobb lesz, ha a papához megy, aki egy nagy magyar alföldi városban ezredparancsnok volt. Ott voltak ügyes orvosok, gyógyszerítarak, volt vasuti állomás . . . Szóval minden, ami egy civilizált ember igényeit — még ha báró is volt — kielégíthette.

Az ezredes urnak, a ki Bogen von Fiedelberg báró vala, a híres Fiedelberg báróknak utolsó ivadéka, a kik a keresztes háborúk idején csatadalaikkal lelkesítették a szent sirt birtokáért harcolókat, — nagy tervei voltak a születendő grófi csemetével. Azt akarta ugyanis, hogy ha a születendő gyermek fiú lesz, legyen a Fiedelberg névnek is fenntartója. A mely esetben a gyermek a Fiedelberg-Helmenstreit gróf vezetéknévet viselte volna. Ment a dolog, mint a karikacsapás. Az újszülött fiú volt és ő felsége különös kegyelméből megkapta a graf von Fiedelberg-Helmenstreit nevet.

Persze az emberek, kivált ha sok aprólékos bajokkal küzdenek, aminők az adók, a sertésvész, a szarvasmarhák száj- és körömfájása, fel se érik észszel, hogy minő fontos dolog az, hogy egy fügyermek a Wichlowitz név mellett a Fiedelberg nevet is viselhesse. A Fiedelbergek mindig a dinasztiaért ontották véréket. A pénzüket, sajna, előbb fogyott el, mint a véréket, de ez mit se vont le a jeles család értékéből.

Az ezredes ur, Fiedelbergi Bogen Hubert ur öméltsága nem gyűlölte a magyarokat. Ellenkezőleg, szerette és kegyelte őket. „Tremetete, — szokta volt mondani — ez aztán fan egy nép! . . . Elék ha mutatsz nekinek egy három színű „fietzn“ és megtögli magát . . .“

Igenis, ez bámulatra is méltó! Az ember meghalhat zsoldért, kötelességből, de hogy kész legyen meghalni egy fikcióért, egy eszméért, egy szóért, erre csakis a magyar katoná képes.

Az ezredes ur meg is tanulta ugy a hogy a magyar nyelvet. Afféle apró német-magyar zsebszótár sohase hiányzott a keze ügyéből. De ő azért hü maradt a hadsereg régi hagyományaihoz és sohase engedte magát semmi subjektivitásokra ragadtatni. Csak egyetlen szép melódiát ismert és ez . . . a Haydn himnusza volt.

A kis gróf eleinte sehogysem akart a magyar földön maradni; elkiváncozott jobb hazába. De ez alatt ne tessék se Morva-se Csehországra gondolni. Ő jobb helyre kívánczolt: a mennyországba. Beteg lett. Az ezredes ur kétségbe volt esve! Hogy ezt az ember megértse, kell, hogy beleképzelje magát az ezredes ur nagypapa helyzetébe, a ki életének nagyratörő, büszke

álmaitt továbbá szövi, a midőn unokája van. Az ember csalódik önmagában, gyermekeiben — mindenkiben — és . . . remél az unokájában. En istenem, mi is az a remény? . . . A léleknek kilenvenkilenc százaléka. Már éltek — sőt élnek — emberek, a kiknek nem volt adókönyvük, a kiknek nem volt ingük, de még nem élt ember, a kinek ne leitek volna . . . reményei! Nos, ezek a remények közel voltak ahhoz, hogy megsemmisüljenek.

A város jeles és tudós orvosai azon a véleményen voltak, hogy a kis gróf életét csakis egy kitünő dajka tudja megtartani. Elő vele! . . . „Kost was kost! . . .“ Kaptak. Nem is olyan drágán. Jó képi, egészséges arcu, sugaratmetű magyar asszony alakjában, akinek az ur épp két éve szolgált az ezredes ur ezredében.

Adajkát nagyon megkedvelték, kivált amikor látták, hogy a kis gróf arca kezd gömbölyödni, amikor ott piroslott rajta az élet hamvas pirja és szemében ott ragyogott az élet verőfénye. Ha a gyermek nyugoskodott, a dajka énekelni kezdett s a gyermek elfeledve az ő rejtelmes, titkos fájdalmaitt, mihamar elszenderült.

A dajkának nem volt ugyan valami tűnemenyes, avagy iskolázott hangja, de elég kellemes volt, kivált amikor azok a szomorú magyar nóták rajta megcsendültek. Különösen szépen hangzott, amikor azt énekelte:

Kossuth Lajos azt izente,
Elfogyott a regimentje . . .

Valóban különös! Ez a nóta volt az, a mi nek csendülése egykor millió és millió lelket harcra, háboruba készítettett. S most ez a melódiája jó volt arra, hogy a legifjabb Fiedelberg-Hel-

— **A honvédség köréből.** Nagy Győző alezredes az 5 ik honvédség parancsnoka, tegnap Nagybecskerekre érkezett. Az alezredes, aki a honvédség fölött tart szemlét, két napig időzik városunkban.

— **Tanügyi hírek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Rainer Mária okleveles tanítónőt a lajosfalvai községi elemi iskolához rendes tanítónővé nevezte ki. — Bogovich Anna rudolfagnadi és Potorné Ketney Anna ercsényei állami elemi iskolai tanítónőket pedig jelen minőségükben kölcsönösen áthelyezte.

— **A miniszter köszönete.** A vallás és közoktatásügyi miniszter Telbisz János földbirtokosnak és a Telbisz családnak azon alkalomból, hogy a németcsanádi 537. számú telekjegyzőkönyvben foglalt nagyértékű ingatlanságaikat a Német- és Szerb Csanád összeépült községekben létesítendő állami óvoda céljaira a m. kir. államkincstárnak adományozták, — köszönetét nyilvánította.

— **Nyugdíjazás.** A honvédelmi miniszter nyugdíjazta Viszkidenszky Géza honvédszázadosnagyot, a torontáli és szegedi uritársaságok egyik rokonszenves tagját. Viszkidenszky, aki egyébként jogvégzett ember, a Felsőtorontáli Ármentesítő Társulatnak lesz titkára.

— **Vörheny.** A mai nap folyamán csupán csak egy vörheny-megbetegedési esetet jelentettek be. A kis beteg Hollenbach Karolin 3 éves, akinek szülei a szőnyeggyárban dolgoznak.

— **A közegészségügyi bizottság** tegnap délután 4 órakor tartotta alakuló gyűlését a város-házban. Jelen voltak: dr. Grandjean József polgármester, dr. Weiterschan József, Menczer Lipót, dr. Guttmann Jakab, dr. Kuszing János, dr. Klein Dániel, Popovits Bogdán, Balázs József, dr. Nónay Pál és Rehák Béla jegyző. Polgármester üdvözlővén a megjelenteket, előadta, hogy az újra választott képviselőtestület szükségessé tette a bizottságoknak újra való megalakítását. Legelső feladatunk tehát az elnök megválasztása lenne. Kijelenti egyben, hogy a közegészségügyi bizottság közhasznú működését mindig a legéberebb figyelemmel fogja kísérni a város nevében már most kijelenti, hogy az üdvös intézkedések foganatosítása körül a legnagyobb áldozatok meghozatalától sem riad vissza. Az ég áldását kívánja a bizottság működésére. Elnökké ezután közakarattal Menczer Lipótot s alelnökké dr. Haidegger Lajost választották. Az elnöki székét Menczer Lipót foglalván el, keresetlen szavakkal megköszönte a bizalmat. Egy kérése van ez alkalommal, hogy t. i. a bizottság tagjai nagyobb tevékenységgel támogassák, mint ez a múltban történt. Fölolvasták ezután a 13 éven aluli gyermekek dohányzási tilalmáról, továbbá a 15 éven aluli gyermekek korcsmázási tilalmáról

menstreit gróftól álomra szenderítse. Az ezredes ur nap-nap után hallotta, megtanulta s egyszer, Isten bocsá! . . . azon vette észre magát, hogy maga is füttyörészte.

— Micsoda nóta ez, hallja Kati? — kérde.
— Ez, méltóságos uram, a Kossuth Lajos nótaja.

Az ezredes urnak leesett az álla. Szerencse, hogy oda volt növe. Hisz ez rettenetes! . . . Az ő házában ez a nóta?! Amelyiket, ha valamelyik einjähriger nyilvánosan énekel, abból ugyan nem lesz sohase tiszt . . . Es ő már füttyörészi?! Ez így nem maradhat.

— Hallja, Kati! En nem akarom, hogy maga ezt a nóta énekelje. Énekeljen amit akar, de ezt ne. Ertette, fiam?

— Igenis, méltóságos ur . . .

— En magával meg vagyok elégedve, és magát jól, bőven és pontosan fizetem, azért azt hiszem, hogy nekem szót fogad és be fogja tartani a parancsomat.

— Igenis, méltóságos ur. Felelt a dajka az ő szerény és tisztességtudó modorában. Sebaj! gondolta, majd éneklj ezután azt, hogy: boci, boci, tarka . . .

Azonban a fiatal gróf elégedetlen feszengett az ő pólyájában. Békétlenkedett, soká nem akart elaludni. Órákig elsírt. Énekelte neki a nagy-mama a Schubert Ständchenjét, a Schumann Widmungját, hiába, elégedetlen volt. Ha pedig azt a nóta hallotta, öt perc alatt elszenderedett.

Történt egy nap, hogy a hadtestparancsnok látogatába jött; s ugyan ez nap este Katinak — mivel hogy a nagyanyja haldoklott, két-három órára távozni kellett.

A már néhány hónapos gyermek pedig felébredt és keservesen sírni kezdett. Hamar a cuclit, a flakát, nekogy a lármával megzavar-

zó, a rendőrkapitány által egybeállított szabályrendelet-tervezetet, melyet elfogadásra ajánlanak. Dr. Weiterschan főorvos jelenti végül, hogy a difteritisz teljesen megszűntnek tekinthető, sőt a vörheny is szünetlőben van, amennyiben jelenleg csak 12 beteg fekszik vörhenyben.

— **Torontálvármegye Petőfinek.** Dr. Dellimanics Lajos alispán a Budapesten felállítandó „Petőfi-ház” javára a vármegye területén a gyűjtést megindította s az igen szép eredményre vezetett, amennyiben 2052. korona 92 fillér folyt be. (Kettőezer ötvenkét korona és 92 fillér.) Az összeget a napokban felküldik a gyűjtőbizottságnak. A „Torontál” az adakozók teljes névsorát fogja közölni.

— **A veteránok közgyűlése.** Az első nagybecskereki magy. katonai hadastyán és betegsegélyező egyesület f. é. január hó 28-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, mely alkalommal az üresedésben volt elnöki tisztségre egyhangulag és lelkesedéssel Demkó Vidor, az O. M. bank nagybecskereki fiókjának tisztviselője választott meg. Megválasztottak továbbá szintén egyhangulag: a felügyelő-bizottságba Zsembery Antal, Stern Sándor, Schwirlich Nándor, Konrád Nándor, Krumenacker Mihály, Barth Péter, Albrycht Szaniszló és Birong József. Póttagokul: Schneider Jakab, Annau József és Gebhardt György. Számvizsgálóknak pedig Huszár István, Eckstein Ignác és Plechl József.

— **Lakoma.** A „Nagybecskereki takarékszövetkezet”-nél régi jó szokás, hogy a közgyűlés után barátságos lakomára gyűlnek össze mindazok, kik a takarékpénztárnak, ennek a nagy és — tuzás nélkül mondhatjuk — jó-módu családnak hozzátartozói. Ezek a hozzátartozók, nevezetesen igazgatóság, felügyelő-bizottság, választmány és tisztikar tegnap este a Marcoin éttermében jöttek össze vacsorára, melyen néhány vendég is részt vett, köztük Szabó Ferenc apát plébános és dr. Grandjean József polgármester. A pompás vacsora alatt, melylyel Marcoin felülmutta önmagát, számos sikerült felköszöntő hangzott el, melyben az intézet kitűnő vezérigazgatóját, Franz J. L. urat, az ügybuzgó tisztikart és a vendégeket éltették. A társaság a legjobb hangulatban éjfélig maradt együtt.

— **Megdézsmált kotárka.** Deutsch Jakab és társa nagybecskereki gabonakereskedő cég panasolja, hogy egy idő óta nagyon apad a temesvári-utóban elhelyezett kotárkának a tartalma. Bizonyos, hogy tolvajok gazdálkodnak benne. A múlt héten a rendőri őrzőjárat által talált két zsák kukorica is az ő tulajdonuk volt. Ha sikerül ezt a két éjjeli alakot a rendőrségnek kézre kerítenie, a Deutchék kukoricája — legalább egy időre — biztonságban marad.

ják a kegyelmes tábornagy ur beszélgetését és kellemetlenné tegyék az időzését. Eleinte csak ignorálták a sirást, majd elvitték a negyedik, ötödik szobába. Azonban a gyermek a sirást nem akarta abbahagyni.

— Az istenért, mi baja annak a gyermeknek? — kérde a kegyelmes ur.

— Semmi, semmi . . . Majd elhallgat.

Azonban a gyermek csak nem akart elhallgatni. Megpróbálták a ház méltóságos urnői mindent, zörgettek, csengettek, zongoráztak, énekeltek, hiába, a gyermek nem akart elcsendesedni. A tábornagy ur arcán is látszott, hogy az elmenetelre gondol. Hiszen valódi katona volt, aki szívesebben hallgatja egy batteria ágyú dörgését, mint egy gyermek sirását. Végre az ezredes bocsánatot kért, felkelve az asztaltól és bement a gyermekszobába.

Es ime, alig tiz perc és a gyermek nyugodtan szendergett pólyájában.

No, erre a büvös tudományra már kíváncsi volt a tábornagy is. Odament ő is.

Az ezredes ur, a koronás vitézségi érem, a vaskoronarend tulajdonosa, ő felsége a császár és király tántoríthatatlan híve, ott járt fel s alá a szobában, karján az unokáját ringatva, hordozva, énekelte neki, dudolva halk, fiszutla hangon:

Kásut Lajos ázt izente,
Elfágyta a regimentje . . .

— Bocsánat, excellens, de ez a fickó másképp nem alszik el . . . mit tehetek? az az átkozott dajka . . . de hát kitűnő a teje! . . . hebegte nagyon megzavarodva.

A tábornagy elnevette magát.

— Soh'se mentegődzék! . . . Hja, ez a jövő nemzedék! . . . Igen, igen, kedves ezredes, együtt szívják be az anyatejjel . . .

— **Csőd.** A nagybecskereki királyi törvénytörökbecsei bejegyzett kereskedő bárhol található javaira a csőd megnyitott. Csődbiztos dr. Selymessy Sándor törvénytörökbecsei bíró, tömeggondnok Müller Lajos, helyettese Szamek Gusztáv törökbecsei ügyvédek.

— **Aki a királyhoz megy panasza.** Masopust Antal kertész egyenesen ő Felsőségéhez adott be kérvényt, hogy a nagybecskereki hatóságok őt ok nélkül üldözik. Igazságot kér. Mivel sem a szolgabírósnál, sem a rendőrségnél neve elő nem fordul, azt hiszik, hogy egy örült kertész meséje az egész, akit még csak nem is ismer a rendőrség.

— **Szobátűz.** Tegnap este 7 órakor a Temesvári-utca 1524. sz. a lakó Schlesinger Julia lakásán tűz volt. A tűz a háló-szobában keletkezett, a mennyezetben a kályhához közel elhelyezett ruhaneműk tüzet fogtak, ami átcsapott a szoba berendezési tárgyakra. A gyorsan értesített tűzoltók idejékorán elfojtották a tüzet, mielőtt nagyobb méreteket ölthetett volna. Az elégett butorok s ruhák biztosítva voltak.

— **Földrengés mindenfelé.** Nem csak Temesváron, de Varjason, Ujszentpéteren is éreztek hétfő virradóra földrengést, melyről az odavalók azt mondják, hogy a gyorsvonat dübögéséhez hasonlított. Szerencsére nagyobb kárt nem tett. Nagyszentmiklóson fél 3 órakor hajnalban lehetett érezni gyengébb megismétlődő lökést, de itt olyan jelentéktelen volt már, hogy nagyon kevesen tudtak róla.

— **Kivégzett lovak.** Négy darab takonykóros lovat végeztek ma ki hivatalosan a Budzáskban fekvő gyepmesteri telopen. Az aktusnál jelen voltak Mihály Miklós állami állategészségügyi felügyelő, Fülep György városi főállatorvos, Jankovich György rendőralkapitány, továbbá a hatósági kivégzést teljesítő gyepmester és segédei: a pecérek. A lebunkozott lovak bőreit előírás szerint összevagdalták, hogy használni ne lehessen és a lovak hulláit megnyuzatlanul elföldelték. Az aktusról jegyzőkönyvet vettek föl. Ilymódon a nagybecskereki, mintegy 4000 főnyi lóállomány teljesen megtisztítottat a veszedelmes bajtól.

— **Kerge redivivus.** Kerge a legutolsó városi közgyűlés után, mikor még nem olvashatta lekötélező meghívásunkat, berohan a szerkesztőségbe s az ajtóban megállván, e kérdést intézi az éppen elmenőben lévő egyik munkatársunkhoz:

— Tudja-e uram, a szentesi választók és a becskerekői városatyák között mi a különbség?

— Még nem. De nem is vagyok rá kíváncsi.

— No jól van, akkor hát elmondom. Szentesen mindenki Simának megy, nálunk pedig minden simán megy.

Kerge ur »nem simán« távozott a szerkesztőségből.

— **A sugó számlája.** Ujházy Ede, az aranyos kedélyű mester legújabb új szerepében, a Nemzeti Színházban, Labiche „Az ég madarai”-ban egy nagyon goromba öreg bácsit játszik. A kedélyes, de a pofozásig őszinte. Minden második szava: „Te marha!” Erős hatással lehetett a fogékony mesterre ez az új szerep, a melynek jelszói erősen a memoriájába vésődtek. Legalább erre vall az a jóízű történet, mely temesvári vendégszereplése alatt történt. Ujházy Ede vasárnap este fejezte be a négy napos vendégszereplését, a mely feledhetetlen hatást tett a temesvári közönségre. De a szintársulat sugójára is. Ez utóbbi ugyanis a következő számlát nyújtotta át a mesternek:

Számla.
Nagyságos Ujházy Ede urnak, a Nemzeti Színház művészeinek

Temesvár.
Folyó hó 25., 26., 27. és 28-án tartott vendégszereplése alkalmával használt és reám, miut sugóra, alkalmazott kifejezéseikért:

21 drb. »Marha!«	á 10 kr.	összesen	2 frt 10 kr.
4 „ »Bivaly!«	á 15 kr.	„	60 kr.
1 „ »hába rugom!«	á 50 kr.	„	50 kr.
40 „ »ne ordítson!«	á 2 kr.	„	80 kr.
Összesen frt o. é.			4 frt — kr

Tisztelettel
Temesvár, 1900. jan. 28. a temesvári Színháznál.

A mester, a ki a színészetten kívül a jó tréfának is mestere, jóízű kacagott a különös számlán, de teljes összegben honorálta is. De mégis adása maradt a sugónak. A számlabeli összeget ugyanis a szavakkal adta át:

— Itt van! Fogjad! . . . Te marha! . . .

Ez az utolsó titulus egyelőre raktáron marad, a mig Ujházy ismét vendégszerepel Temesvárott.

— Mi történt az éjjel? Az éjszaka rejtelmek nagyok és félelmetesek. Az éjszaka sötét leple alá takar mindent s titokzatosan működik, de egyben sejtelmesen főd mindent be. Az éjszaka rejtelmek csak nappal jutnak köztudomásra, akkorára pedig megnőnek, kiszinesednek s alig, de alig marad meg valami belőlük az eredetiből. Az éjszaka is történt valami. A mint szájról-szájra ment a híre, hát ez is megnőtt, pedig alapjában véve nem volt más, mint egy baka gyerek hősi ellenállása, a ki elégtételt akart magának szerezni az inzultálásért. Vér nem folyt, a mi szintén csak a baka józanságán mult, a kinek históriáját a következőkben adja elő a rendőri sajtóiroda: Szávai János 29. gyalogezredbeli közlegény az egyik éjjeli mulatóhelyen tartózkodott tegnap. Jó kedve volt a fiúnak, a mi később abban nyilvánult, hogy rossz vicceket mondott egy urra, a kit e helyütt a rövidség okáért egyszerűen „Félfüli Camilló“-nak vagy a „bánatos zongoramester“-nek nevezünk. A vico fáj mindenkinek, kétszeresen fáj, ha rossz és mások is hallják. Minthogy pedig a mitológiabeli nimfák és najádok hangos röhejjelel honorálták a kétes szellemeskedést, Camillóban felforrt a vér. Egyelőre csak a zongorán töltötte ki mérgét, dühöket csapva rá, a mint a monstruozus kolosszus elzengte, hogy

Ich bin eine Witwe . . .

Szávai aztán elunta magát és kiment az udvarra szétnézni, hogy vajjon esik-e még az eső? Hullt az áldás csövestül, de hullt más is. Camillo ugyanis bikacsekkel után sompolygott s ráhuzott néhány alaposat. Hanem hát a baka sem volt rest, előszedte a bajonettet s menten leszurja Camillót, ha közbe nem ugranak a fenn tisztelt nimfák, najádok s a rendőrök vegyest. A két rendőr felszólította Szávait, hogy adja meg magát. Ő azonban felvonult Spionskop, akarom mondani egy kórákás tejére s onnan védelmezte a saját álláspontját, a mely hogy helyes álláspont volt, bizonyítja a bevehetlensége. Ugy folyt aztán a diplomáciai tárgyalás egy ideig, míg végre véletlenül arra vetődött két főlebbvalója, a kik hazaküldték a bakát; ez hüvelybe rakva a gyíklesőt, a rendőrök szalutálása mellett vonult el, akárcsak egy győzedelmes búr.

— Eldobott százak. Hogy jó a pénzre vigyázni, az régi igazság, de kevés ember járja meg úgy mint O. J. németzentpéteri lakos Nagyszentmiklóson jártában. Egy üzletből kifolyólag 500 frtot kapott, melyből egy százat s a többi tizes vala. A százast elkülönítendő, épp egy nála levő rossz erszénybe tette, később bevásárlásai annyira szaporodtak, hogy a rossz erszénynek nem volt helye, hát eldobta, de a pénzzel együtt s csak nagysokára jött erre rá. Ezuttal szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy a rossz erszényt nem akarta senki sem felvenni s O. J. könnyű szerrel jutott újra birtokába eldobott százásának.

KÖZGAZDASÁG.

Takarékpénztári közgyűlések.

- Február 1. Torontálmezei takaré- és hitelbank XXXII. rendes évi közgyűlése.
- Február 2. Nagybecskereki Népbank r. t. XIII. rendes közgyűlése.
- Február 2. Alibunári járási hitelszövetkezet II. évi rendes közgyűlése.
- Február 3. Nagybecskereki Takarékpénztár XXVIII. évi rendes közgyűlése.
- Február 4. Thév. alkalmazottainak takaré- és előlegezési egylete III. évi rendes közgyűlése.
- Február 4. Zichyfalvai takaré- és hitel-egylet r. t. VII. rendes közgyűlése.
- Február 4. Módosi takarékpénztár XXIV. évi rendes közgyűlése.
- Február 6. Perlaszi új takaré-szövetkezet XII. rendes közgyűlése.
- Február 8. Torontálszécsányi hitelszövetkezet, mint az orsz. közp. hitelszöv. tagja, III. rendes közgyűlése.
- Február 11. Alibunári járási takarékpénztár r. t. VII-ik évi rendes közgyűlése.

x A Horgony-Pain-Expeller igazi, népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 27 év óta mindig készletben van. Hátfájásnál, csipfájdalom, fejfájásnál, köszvénynél, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatásuknak bizonyultak, sőt járványkórnaál, minő: a kolera, hányóhasfolyás, az altestnek Pain Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszér jó eredménnyel használtott bedörzsölésként az influenza ellen is és 40 kr., 70 kr. és 1 frt üvegenkénti árban a legtöbb gyógyszerárban készletben van, hanem bevásárlás alkalmával mindig határozottan: mint „Rich-

ter-féle Horgony-Pain-Expeller“ vagy „Richter féle Horgony-Liniment“ kérendő és a „Horgony“ védjegyre kérünk figyelni.

Irodalom.

— Desseffy püspök beszédei. Erdekes könyv hagyja el a napokban a sajtót: Desseffy Sándor v. b. t. tanácsos, megyés püspök eddig elmondott dísz- és alkalmi beszédei. A terjedelmes könyv kilencven beszédet fog tartalmazni. A művet legközelebb küldi szét a püspöki iroda.

— Magyar Szó. Ez alatt a cím alatt új napilap indul meg a fővárosban február elsejével. Pártoktól teljesen függetlenül, a legtisztább szabadelvűséget fogja szolgálni, jelszavául az igazság elvét írta zászlajára, mely körül a magyar újságírók színe-java csoportosul. Naponként este 6 órakor jelenik meg s így a vidéki olvasók az ország legtávolabb eső részén is már korán reggel kezükhöz kaphják az újságot. Az új lap szakítani fog a napilapok megrögzött sablonjával s formában úgy, mint tartalmában új és eredeti lesz. Pontos, megbízható értesülések, aktuális közlemények, az igazságnak pártatlan kimondása bizonyára hamarosan népszerűvé teszik az új lapot, a melynek előfizetési ára egész évre 28 korona, félévre 14 korona, negyedévre 7 korona, egy óra 2 korona 40 fillér. Egyes szám ára 10 fillér. Mutatványszámokat ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, Sarkantyus-utca 3. sz.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése január 31-én.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház mai ülésének napirendén volt az 1897. és 1898. évi közösigyi tulkiadások fedezéséről szóló póthitel tárgyalása.

Komjáthy Béla tiltakozik ellene, hogy két év előtti kiadásokhoz csak most kéri a parlament hozzájárulását.

Széll Kálmán miniszterelnök utal arra, hogy a tulkiadások az előbbi kormány idejéből származnak. A delegáció jogosult volt a kiadások megszavazására, a fedezet azonban a parlamentáris fejetlenség miatt csak most volt kérhető. A delegáció ismerte a részleteket és hogy ezeket nem titkolják, azzal bizonyítja a miniszterelnök, hogy újra ismerteti a hadügyminisztérium adatait. A nagy hadi kiadásokat Törökország nagy mozgósításai tették szükségessé.

Münnich Aurél szintén védelmébe veszi a delegációt Komjáthy vádjai ellen.

Ezután Lukács László pénzügyminiszter válaszol Komjáthy kérdésére, hogy honnan vette a felhatalmazást a hadi kiadások folyósítására. Kénytelen volt a pénzt folyósítani, mert a hadügyminisztérium kijelentette, hogy nem vállalja el a felelősséget a pénz nem folyósítása miatt. Értzi a felelősséget. Döntson a törvényhozás, vajjon helyesen járt-e el, vagy sem.

A javaslatot ezután elfogadták, valamint néhány követségi palota építéséről szóló javaslatot.

Holnap kezdődik a költségvetési vita.

A szentesi választás.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szentesről jelentik, hogy ott tegnap nagy óvációk központja volt Eötvös Károly, aki Dienes érdekében mástólórás beszédet mondott. Dienes megválasztása kétségtelennek látszik.

A mocsai emberkinzók.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Győri távirat jelenti, hogy az ottani királyi ítélőtábla a következő ítéletet hozta a mocsai emberkinzók ügyében: Szabó Kálmán szolgabíró büntetését három évről egy évi börtönre, Molnár számvevőt három és fél évi börtönre, egy évi börtönre, Göbel Lajos jegyzőt egy évi fogháziól három havira, Czunyi községi bírót pedig három havi fogháziól egy havira szállította le. Az ítélet kiszá-

básánál enyhítő körülményül vették a vádlottak büntetlen előéletét, hogy a panaszosok rovott multuak és hogy községi pénztár megrablásáról volt szó.

Az angol királyné lemondása.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. táv.) Egy nizzai távirat megcáfolja azokat a híreszteléseket, mintha Viktoria angol királyné le akarna mondani a trónról.

56 ezer koronás sikkasztás.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ó-Becséről táviratozzák, hogy ottan a város lakosságát egy nagy sikkasztás tartja izgatottságban, a melyet ismeretlen tettesek a róm. kath. templom kárára követtek el. A sikkasztott összeg ötvenhatezer korona. A szigorú vizsgálat folyamatban van.

Papp Arpád — itthon.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ ered. táv.) A szatmári testvérgyilkosságot már-már feledésbe vonták az újabb események. Most azután egy rövid szüszavu távirat jelenti Szatmárról, hogy Papp Arpád, a gyilkos Papp Béla testvére Amerikából hazaérkezett.

Hang a háboru ellen.

Budapest, január 31. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonból jelentik: Az ir-párt elhatározta, hogy a felirati vitában a szükségtelen és igazságtalan háboru befejezését fogja indítványozni a délafrikai köztársaságok függetlenségének elismerésével.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1900. január 31.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilős	100 kilogr. ára		kilős	100 kilogr. ára		
		frtől	frtíg		frtől	frtíg	
Bánsági	ó	76	7.35	7.50	80	7.80	7.95
Tiszavidéki	„	76	7.45	7.65	80	7.85	8.10
Pestvidéki	„	76	7.30	7.50	80	7.85	8.00
Bácskai	„	76	7.60	7.75	80	0.—	0.—

R o z s a	uj	elsőrendű	kilős		
			70—72	6.20	6.30
„	„	másodrendű	—	6.05	6.15
Á r p a	„	takarmány	60—62	5.65	5.70
„	„	égetni való	62—64	5.45	5.55
„	„	sőrfőzésre való	64—66	0.—	0.—
Z a b	„	„	39—41	5.35	5.45
Tengeri	ó	bánsági	—	4.60	4.85
„	„	másnemű	—	0.—	0.—

Határidő-üzet.

Budapest, jan. 31. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) Erős kínálat mellett alig figyelemreméltó kereslet. Az árak 5 krral hanyatlottak. Kötetett:

Buza 1900 áprilisa	7.77—7.78
Buza 1900. szept-re	7.91—7.92
Rozs áprilisa	6.43—6.44
Zab áprilisa	5.06—5.07
Tengeri 1900. májusra	4.97—4.98

Nyilatkoz.

Kedves barátom! Légy szives becses lapodban következő soraimnak helyt adni:

Tegnap este szereztem tudomást arról, hogy Ro'sa Béla helybeli kereskedő távollétom alatt egy „Nyilatkozat“-ot terjesztett, a melyben az ellenem irányuló rendszeres támadásait folytatja. A „Nyilatkozat“-ból kitűnik, hogy Ro'sa Béla az ő gyűlöletének indító okát egy oly peres ügyre vezeti vissza, a mely évekkal ezelőtt jogerős ítélettel az én javamra végleges befejezést nyert. Ez okból és mert Ro'sa Béla ellen a bűnvádi feljelentést már megtettem, csak vétenék a jó izlés és az ügyvédi decorum ellen, ha az ő bűnös támadásaira és valótlan állításaira e helyen válaszolnék, vagy azok ellen bármi tekintetben védekeznék. — Majd leszámolok Ro'sa Bélával a nagyközönség színe előtt ott, a holtörvénytalkalmaznak és igazságot szolgáltatnak.

Kelt Nagybecskereken, 1900. évi január hó 31-én.

Dr. Hollaender László
ügyvéd.

*) Az e rovat alatt közöltékkért nem vállal felelősséget a szerk.

Torontáivármegye törökbecsei járás főszolgabírája.

142/I. szám. 1900.

99-32

Pályázati hirdetmény.

Karlova községben üresedésben levő két irnoki állás betöltésére, mely után egyenként 840 korona évi fizetés jár, pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, hogy ebbeli felszerelt kérvényeiket folyó évi február hó 15-ig hozzám benyujtsák.

Török-Becsén, 1900. január hó 21-én.

Lovieser,
főszolgabíró.

Az uri-utcában, 267. sz. a. egy 3 szoba, konyha, étéskamra, faszín és pincéből álló

lakás

azonnal kiadandó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

7-x.7

Meghívó.

A „Lázárföldi takarékpénztár, hitel- és előlegezési szövetkezet”-nek t.c. tagjai ezennel a f. évi február hó 22-én délután 2 órakor tartandó

II. rendes közgyűlésére

tisztelettel meghívotnak.

Napirend.

1. Az elnök ad hoc megválasztása.
2. Az igazgatóságnak évi jelentése és a mérleg kiosztása.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A felmentvény megszavazása vagy megtagadása.
5. Két igazgatósági és két felügyelő-bizottsági tag megválasztása.
6. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldése.

Kelet Lázárföldön, 1900. évi január hó 22-én.

101-2.1

Az igazgatóság.

11485. tkvi szám 1899.

98-1.1

Arverési hirdetmény és kivonat.

A perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság a jarkováci népbank részvénytársaság cég a csatlakozást nyert Braun Mórnak Lukics Julianna ellen folytatott 81 frt s jár., illetve 43 frt 60 kr. s járulék iránti végrehajtási ügyében a Braun Mór által előterjesztett kérelem folytán Engelman Lajos késedelmes árverési vevő ellen az ezen kir. járásbíró területén Tomasevác község határában fekvő és a tomaseváci 1836. sz. tkvben felvett:

1. I. dűlő 86 hrsz. 1⁸⁰⁰ □-öl szántónak Lukics Julianna nevében álló fele részére 148 frt.

2. II. dűlő 86. hrsz. 1⁸⁰⁰ □ öl szántónak ugyanazon fele részére 148 frt.

3. III. dűlő 86. hrsz. 1⁸⁰⁰ □-öl szántónak a fele részére 148 frt.

4. 85 hrsz. 1180 □-öl szántónak a fele részére 116 frt kikiáltási árban az újabb árverést az 1881. 60. t. c. 185. §-a alapján elrendeli s azt, valamint a megállapított feltételeket ezennel közzhírré teszi.

A nyilvános árverés Tomasevác községében 1900. évi február hó 17-ik napján d. u 2 órakor fog megtartatni ugy a tkvi hivatalban, mint Tomasevác községében kifüggesztett és megtekinthető feltételek mellett.

1. Kikiáltási ár a becsár.

2. Ezen árverésen a fenti ingatlanok a kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

3. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át készpénzben vagy óvadékképes értékpapírokban a kiküldött kezéhez letenni.

4. Vevő köteles a vételért 3 egyenlő részletben és pedig az első az árverés jogerőre emelkedésétől 15 nap alatt, a másodikat ugyanaz naptól számított 30 nap alatt, a harmadikat pedig ugyanaz naptól számított 45 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 6% kamatokkal együtt az antalfalvai kir. adóhivatalnál lefizetni.

Perlaszi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság, 1899. évi december hó 22. napján.

Tóth,
kir. aljbíró.

Tüzifa. Kizárólag elsőrendű legfinomabb minőség.

Mérsékelt áron.

Valódi porosz szalon-köszén.

Kapható:

Kurländer Imre-nél Nagybecskerek,
Korona-utca 585/11. (Telefon 35. sz.)

Kurländer-udvar

Gizella-part (Telefon 89. sz.)

44-53.12

A Kurländer-udvarban több célszerűen épített üzlethelyiség kiadandó.

H i r d e t é s e k

felvételnek

e lap kiadóhivatalában.